

Huvudman

Håbo kommun
kommun@habo.se

Ärendet

Riktad tillsyn av Gröna Dalenskolan, grundskola i Håbo kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Håbo kommun att senast den **31 oktober 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande elevers rätt till särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Håbo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Håbo kommun ska vidta följande åtgärder

- Se till att rektorn, eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fattar beslut att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd. Huvudmannen ska redovisa till Skolinspektionen hur många sådana beslut som fattats mellan den 21 augusti 2023 och 23 oktober 2023. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 31 oktober 2023 (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:3270) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under vårterminen 2023 inlett en tillsyn av Gröna Dalenskolan i Håbo kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gröna Dalenskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd i årskurs 4-9.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med lärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 11 maj 2023 och 16 maj 2023. Skolinspektionen har även inhämtat skriftligt underlag från huvudmannen om verksamheten och hur den bedrivs. Som en del av tillsynen har även annan dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, sammanställning över extra anpassningar och sex åtgärdsprogram. Skolinspektionen har även tagit del av den skriftliga rutinen på skolan vid hinder i lärandet och det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att extra anpassningar genomförs när lärarna bedömer att det finns en risk att en elev inte kommer att nå de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås. Vidare framkommer det att elever som behöver det ges studiehandledning på modersmålet.

I intervju uppger lärare i årskurs 4-9 att det finns rutiner för anmälan om elevs behov av särskilt stöd. En lärare uppger att när en elev riskerar att inte uppfylla

betygskriterierna eller kriterierna för bedömning som minst ska uppfyllas fyller läraren i en blankett som lämnas till rektor i samband med omdömet en gång per termin. Det är inte alla elever som i och med den blanketten går vidare till en anmälan om behov av särskilt stöd utan en elevs behov kan också bollas tillbaka till läraren. En annan lärare uppger att de även kan anmäla resterande delar av terminen och att de då skriver till speciallärarna som tar med sig anmälan till elevhälsoteamet (EHT). En lärare uppger att de muntligt eller genom en blankett som heter "Anmälan till rektor för elev som riskerar att inte nå målen" anmäler elevens behov av stöd.

Representanter i EHT beskriver i intervju processen för anmälan och utredning av elevens behov av särskilt stöd. EHT ger återkoppling till lärarna efter att anmälan har gjorts och eleven har lyfts på EHT:s möte men flera representanter i EHT har uppfattat att återkopplingen är otydlig för lärarna. Lärare och rektor bekräftar den bilden. Rektor uppger att anmäla till EHT inte är samma sak som att anmäla att eleven kan ha ett behov av särskilt stöd, utan det kan vara en oro som väckts i andra sammanhang. Rektor uppger vidare att det är utifrån en pedagogisk utredning som de beslutar om åtgärdsprogram.

Enligt den skriftliga informationsinhämtningen har ingen elev utom sex elever som har åtgärdsprogram bedömts vara i behov av särskilt stöd de senaste sex månaderna när informationsinhämtningen lämnades. Flera beslut om att utarbeta åtgärdsprogram togs i början på höstterminen samt i mars 2023. Minst 15 pedagogiska kartläggningar har gjorts i årskurs 4-9 men inga beslut har tagits om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn uppger i intervju att utifrån att de eleverna har huvuddelen av sin undervisning i sitt klassrum och kan få stöd i klassrummet är det inte att räkna som särskilt stöd. Till exempel har en klass två lärare eller att en speciallärare går in i sex veckor som riktat stöd i klassrummet. De arbetar med att skruva på undervisningen, ledning och stimulans och extra anpassningar för att möta elevernas behov så de får det stöd de behöver i klassrummet. Rektor uppger att de anmälningar som inkommit från lärare till rektorn är utredda men beslut har inte fattats om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram för eleverna. Som rektor säkerställer hon att eleverna får det stöd de behöver, dels genom EHT-möten, dels genom mätningar under både höst- och vårterminen.

I intervju med lärare och i informationsinhämtningen framkommer några elever som haft F i ett eller flera ämnen flera terminer i rad där en utredning inte har startats innevarande läsår och som inte har åtgärdsprogram. I de fallen uppger EHT att kartläggning tidigare gjorts och att orsakerna till hindren i lärandet är kända. Rektor uppger att de eleverna har bedömts vara i behov av extra anpassningar och inte särskilt stöd. Hur länge en elevs extra anpassningar kan fortgå utan att det övergår till särskilt stöd är olika utifrån elevens behov.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett

nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen.)

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen.)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen.)

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 § skollagen.)

De elever som behöver det ges studiehandledning på modersmålet. En nyanländ elev, som har tagits emot i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap 12 c–d, i §§ skollagen och 5 kap. 4 § skolförordningen.)

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Det framgår även att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd de behöver samt att resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. (Lgr22, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar.)

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis konstaterar Skolinspektionen att det inte framkommit annat än att huvudmannen och skolan uppfyller författningarnas krav avseende extra anpassningar och studiehandledning på modersmål. Lärarna anmäler elevers behov av särskilt stöd och utredning om elevs behov av särskilt stöd görs. Lärare, EHT och rektor beskriver processen och rutinerna för anmälan och att återkopplingen efter anmälan behöver utvecklas.

Av utredningen framgår att skolan efter utredning av ett flertal elever kommit fram till att elevernas stödbehov består i extra anpassningar och inte särskilt stöd. Skolinspektionen konstaterar dock att beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram inte har fattas, vilket är en brist. Att det inte finns ett åtgärdsprogram efter att utredning om särskilt stöd gjorts är inte detsamma som ett beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Genom att rektor inte fattar sådana beslut fråntar vårdnadshavarnas möjlighet att överklaga beslutet om de bedömer att eleven är i behov av mer ingripande stödinsatser som särskilt stöd.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Håbo kommuns verksamhet vid Gröna Dalenskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller elevers rätt till särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Håbo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredare Johanna Olsson.

Utredare Marie Bäcklinder Setterlund har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Pia Karlsson deltagit.